

MAAELUMINISTEERIUM

PõKa II samm:

konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik põllumajandus, toiduainesektor ja maapiirkond

Katrin Rannik, Eveli Naaris, Kai Kalmann
Maaeluministerium, 22.05.2018

PõKa struktuur

PÕLLUMAJANDUSE JA KALANDUSE VALDKONNA ARENGUKAVA AASTANI 2030

LÄBIVAD TEEMAD:

HARIDUS, TEADUS, INNOVATSIOON

EKSPORT

KESKKOND JA KLIIMA

REGIONAALARENG

INFOÜHISKOND

VÕRDESED VÕIMALUSED

RIIGIVALITSEMINE

1. Terved loomad, taimed, inimeste tervisele ohutu toit ja puhas keskkond.

1.1 Taimetervis ja keskkonnahoid

1.2 Loomatervis ja heaolu

1.3 Toiduohutus

2. Konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik põllumajandus, toiduainesektor ja maapiirkond.

2.1 Kvaliteetsed sisendid põllumajanduses

2.2 Põllumajandus-saaduste tootmine, väärimine ja turustamine/eksport

2.3 Maa- ja rannapiirkonna areng

3. Konkurentsivõimeline ja keskkonnahoidlik kalandussektor tagab kvaliteetse ja ohutu kodumaise toodangu ning elujõulisuse maapiirkonnas.

3.1 Keskkonnahoidlik kalavarude majandamine

3.2 Vee elusressursside tootmine, väärimine ja turustamine/eksport

Meede 2.1 Kvaliteetsed sisendid põllumajanduses

Meetme ulatus:

- Põllumajandusmaa
- Vesi ja maaparandus
- Taimne paljundusmaterjal ja sordikaitse
- Tõuaretus ja geneetilised ressursid

Meede 2.1 hõlmab valdkondi, mis aitavad tagada tulemusi meetmes 2.2

M 2.1 Põllumajanduse kvaliteetsete sisendite valdkonna SWOT

Tugevused (S):

- Maa- ja veeressurss on piisav ja tolmeldamisfoon hea.
- Mullaandmebaasid on heal tasemel.
- Rohumaade suur osakaal võimaldab kariloomade kasvatamist.
- Veiste aretuspotentsiaal on kõrge.
- Põllumehed on uuendusmeelsed ning tehnoloogia kaasaegne.
- Tõu- ja sordiaretuses struktuur ja oskusteave olemas.

Nõrkused (W):

- Rendimaade suur osakaal ei soosi pikaajalist heapere-mehelikku ressursikasutust.
- Noored ei ole põllumajandusest huvitatud.
- Loomakasvatuslik haridus ei ole tasemel ega populaarne.
- Teadusuuringuid kasutatakse vähe.
- Maaparandussüsteemide seisukord on halb.
- Ohustatud tõugude säilitamise strateegia puudub.

Võimalused (O):

- E-lahendused võimaldavad paremat riigisisest koostööd.
- Digilahendusi saab eksportida (e-põlluraamat jms).
- Tootja ja teadlasevahelise koostöö parandamine.
- Kasutamata maad saab põllumajanduslikult kasutusse võtta.
- Tarbija ootustega kaasas käiv tõu- ja sordiaretus.
- Kohalikel sortidel ja tõugudel on suur potentsiaal nii Eestis kui piiri taga, eelised tuleb ära kasutada.

Ohud (T):

- Kliimamuutustega võivad kaasneda ekstreemsed ilmastikunähud.
- Looma- ja taimehaigused võivad sagedeneda.
- Väärtsuslik põllumajandusmaa läheb kasutusest välja.
- Maa koondub välismaalaste või suuremate tootjate kätte.
- Tarbijate ootusi ei tunta ära või ei jõuta nendele kiirelt reageerida.

Meede 2.1 Kvaliteetsed sisendid põllumajanduses

- Põllumajandusmaa on viljakas ja võimaldab toota kvaliteetset põllumajandustoodangut või
Põllumajandusmaa võimaldab mitmekesisist põllumajandustootmist
- Taimse paljundusmaterjali valik on mitmekesine, kvaliteetne ja tarbija nõudlust arvestav
- Tõuaretusega on tagatud Eesti oludesse sobivad tõud

Meede 2.2 Põllumajandussaaduste tootmine, väärindamine ja turustamine

Hõlmab MeM valitsemisala tegevusi, mis loovad eeldused:

- põllumajandus- ja toiduainesektori jätkusuutlikuks arenguks
- toidutarneahela toimimiseks
- turu- ja tootmisriskidega toimetulekuks
- põllumajandussaaduste väärindamiseks ja toidukaupade turustamiseks

M 2.2 Põllumajandussaaduste tootmise, väärindamise ja turustamise SWOT

Tugevused (S):

- Hea ja piisava kättesaadavusega tooraine.
- Kõrge kvaliteediga, mitmekesine ja ekspordipotentsiaaliga toodang.
- Segatootmine (tootmise mitmekesistamine, riskide hajutamine).
- Asjaajamise lihtsus.
- Tipptasemel tehnoloogiad ja seadmed.
- Toimiv T&A koostöö.
- Tarbijad hindavad Eesti tooteid kõrgelt.

Nõrkused (W):

- Ebaausad kauplemistavad, põllumajandustootjate ja toidutöötajate kaitsetus kaubanduse ees.
- Vähene koostöö ja ühistegevus nii tootmises kui ka töötlemises.
- Vähesed investeeringud T&A tegevustesse, tootearendusse.
- Liigne bürokraatia väiketootjatele (vähene paindlikkus).
- Põlvkondade vahetus, nii üldine kui ka kvalifitseeritud tööjõu puudus.

Võimalused (O):

- Maailma rahvastiku ja ostujõu kasv.
- Tarbimisharjumuste muutused ja uued innovaatilised tooted, toidutrendid.
- T&A ja digilahenduste parem kasutamine.
- Ressursside tõhusam kasutamine ja väärindamine (efektiivsus, ringmajandus).
- Ekspordi toetamine ja stabiilne maksupoliitika.
- Koostöö ja ühistegevus.

Ohud (T):

- Kaubandust pärssivad poliitilised suundumused rahvusvahelisel areenil (kaubandusembargod, kaubandussõjad).
- Loodus- ja inimtekkelised katastroofid (toodangu tarbimiskõlbmatuks muutumine)
- EL lagunemine (toetuste, siseturu kadumine).
- Odava importkaubaga koduturu üleujutamine.
- T&A tegevuste, tootearenduse ja investeeringute vähene rahastamine.

Meetme 2.2 Eesmärgid

- Eesti põllumajandus- ja toiduainesektor on konkurentsivõimeline nii sise- kui ka välisurul
- Toidutarneahel on tasakaalus
- Tarbijad eelistavad ja tarbivad eestimaist toitu

Meede 2.3 Maa- ja rannapiirkonna areng

Hõlmab MeM valitsemisala tegevusi, mis on suunatud:

- kestliku maa- ja rannaelu tagamisele,
- edendades maa- ja rannapiirkondade sotsiaalmajanduslikku olukorda ning
- tugevdades ja rakendades vastavate piirkondade ja kogukondade potentsiaali.

M 2.3 Maa- ja rannapiirkonna arengu SWOT

Tugevused (S):

- Toetav kogukond: kohalikul algatusel põhinev alt-üles lähenemisviis.
- Puhas looduskeskkond.
- Ettevõtlikud inimesed.
- Taristu olemasolu: internet, elekter, side, teedevõrk.
- Pärandkultuur ja mitmekesine turism: traditsioonid, kultuuriväärtused, loodus-, jahi- ja kalaturism.

Nõrkused (W):

- Atraktiivsete töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vähesus.
- Noored ei tule ega jää maale: puudub maanoorte tugi- ja toetussüsteem.
- Puudulik vajadustele vastavate ja kvaliteetsete teenuste kättesaadavus.
- Õpitud abitus: toetussõltuvus, konkurentsi moonutused.
- Nõrk kohaliku elu ja vajaduste arvestamine seadusloomes, ülereguleerimine
- Piiratud ressursid ettevõtluse loomiseks ja arendamiseks.

Võimalused (O):

- Maaelu arengut soosivad regulatsioonid, erinevad meetmed ja rahastamise viisid.
- Teistes valdkondades maaeluga arvestamine.
- Mitmekesine looduskeskkond: piirkonna ressursside ja eripära oskuslikum kasutamine.
- Eestimaise väärtustamine: mõtteviisi muudatus, hoiakud, kuvandi loomine.
- Maaettevõtluse arendamine ja mitmekesistamine: maaturism, biomajandus, innovaatilised ja vajadusepõhised teenused jne.

Ohud (T):

- Inimressurss (vähenemine, ränne, vananemine, madal kvalifikatsioon, vähene kompetents ja linnastumine).
- Regulatsioonid ja poliitilised otsused ei arvesta maaeluga.
- Ettevõtete piiratud juurdepääs ressurssidele.
- Looduskeskkond: reostus, ebasoodsad ilmastikuolud, taudid, haigused, kahjurid.
- Ebaadekvaatne kuvand maaelust.

Meetme 2.3 Eesmärgid

- Maapiirkonna elanikkond on aktiivne ja elujõuline
- Maapiirkonnas on elanikkonda toetav kasvava lisandväärtusega mitmekesine ettevõtlus

Sekkumisloogika

Meetmete sekkumisloogikate
töörühma kohtumine toimub 30. mail

Võimalus ka osalemata kaasa rääkida:

- **Meede 2.1:** <https://goo.gl/forms/SxR9DTZ3zXhds3lE3>
- **Meede 2.2:** <https://goo.gl/forms/uhyul0EdaosvrC3t1>
- **Meede 2.3:** <https://goo.gl/forms/RSJ5Guq73AMfGg1Q2>

MAAELUMINISTERIUM

Aitäh ja vitamiinirikast kevadet!

